ANUL VI.—No. 1478

EDIȚIA A DOUA

SAMBATA, 26 MARTIE 1893.

NUMERUL 10 BANI

ABONAMENTELE
INCEP LA 1 ȘI 15 ALE FIE-CAREI LUNI
și se plătesc tot-d'a-una înainte

In **Bucurescĭ** la casa Administrațieĭ
Din *Județe* și *Streinătate* prin mandate postale
Un an în țară 30 leĭ; în streinătate 50
Șease lunĭ „ 15 „ „ „ 25
Treĭ lunĭ „ 8 „ „ „ 13

Un numĕr în streinătate 15 banĭ

MANUSCRIPTELE NU SE INAPOIAZA

Adevĕrul

Să te ferești Române de cuiŭ strein în casă

V. Alexandri.

NUMERUL 10 BANI

ANUNCIURILE
Din BUCURESCI și JUDEȚE se primesc:
NUMAI la ADMINISTRAȚIE
din **Streinătate**, direct la administrație și **la toate oficiele de publicitate.**
Anuncĭurĭ la pagina IV . . . . 0,30 b. linia
„ „ „ III . . . . 2,— leĭ „
„ „ „ II . . . . 3,— „ „
Inserțiunele și Reclamele 8 leĭ rândul.
La Paris, ziarul se găsește de vânzare cu numĕrul la **kioșcul No. 117, Boulevard St.-Michel.**

UN NUMĔR VECHIŬ 30 BANI

ADMINISTRAȚIA
No. 16 — STRADA ACADEMIEI — No. 16

Director politic: ALEX. V. BELDIMANŬ

REDACȚIA
No. 16 — STRADA ACADEMIEI — No. 16

Ordinul luĭ Jack No. 26.643
Vecĭnic poliția din Bacaŭ
Un ministru tiran
Conferintele D-luĭ Dr. Babes
MIZERIE REGALA

Bucureștĭ, 26 Martie 1893

ORDINUL LUI JACK
No. 26643

Pentru nenorocita armată, rĕŭ ceas a fost acela, în care generalul Jack Lahovary a fost chemat în capul ministeruluĭ de resbel.

Nemulțumirile merg crescênd în corpul ofițeresc, căcĭ favoritismul a înlocuit legea.

Ofițeriĭ cu protecțiunĭ trec înaintea acelor carĭ nu aŭ pentru eĭ de cât drepturĭ câștigate.

Față cu o așa scandaloasă stare de lucrurĭ, e foarte natural ca ofițeriĭ obijduițĭ, sacrificațĭ unuĭ simplu capriciŭ ministerial, să voiască a părăsi armata și a căuta, într'o altă ramură a administrațieĭ, o carieră maĭ sigură, maĭ liniștită, maĭ la adăpostul unor competițiunĭ nedemne.

Brutalul pacificator (?!) al județuluĭ Ialomița în 1888, s'a înspăimântat de golurile pe care un numĕr mare de demisiunĭ ofițereștĭ l-ar crea în armată, și nu s'a sfiit a comite cel maĭ revoltător abuz de putere.

Unuĭ membru al dinastieĭ Lahovary, astă-zĭ totul îĭ este permis; pentru ceĭ-l'alțĭ miniștri o cerere lahovaristă este un ordin. Insu-și Lascar Catargiu, primul-ministru, nu se poate sustrage de la această influență draconiană.

Valorosul ministru de rezbel voește a ține cu sila pe ofițerĭ sub steag, și a obținut concursul colegilor sĕĭ din minister pentru aducerea la îndeplinire a acesteĭ arbitrare hotărîrĭ.

Cu ordinul No. 26,643 către comandanțiĭ corpurilor de armată, face cunoscut că a convenit cu colegiĭ sĕĭ pentru a-ĭ semnala numele ofițerilor, carĭ se adresează pe la diferite ministere, cu solicitărĭ de funcțiunĭ publice, hotărît fiind a pedepsi cu asprime pe aceĭ cutezătorĭ.

Generalul nu se mulțumește cu atâta. Amenințarea unor pedepse disciplinare nu este suficientă; el invită pe comandanțiĭ corpurilor de armată a face cunoscut ofițerilor că a luat dispozițiunĭ ca să li se refuze orĭ-ce funcțiune, chiar dacă ar demisiona.

Robia a fost desființată, sunt cincĭzecĭ de anĭ, în Moldova de Ghika-Vodă și în Muntenia de Bibescu-Vodă.

Sub guvernul conservator, în anul mântuireĭ **1893** o nouă robie a înlocuit pe cea veche.

Ofițeriĭ românĭ aŭ luat locul țiganilor.

Victime ale favoritismuluĭ sub drapel; ofițeriĭ desgustațĭ, descurajațĭ, devin robĭ, dacă manifestă intențiunĭ de demisionare.

Ministrul general le zice cu cel maĭ nerușinat cinism:—*Trebue să îndurațĭ cele maĭ marĭ nedreptățĭ; trebue să privițĭ, fără a crâcni, cum favorițiĭ meĭ calcă drepturile voastre, și nu avețĭ voe a părăsi armata, căcĭ vĕ expunețĭ a muri de foame. Colegul meŭ de la interne mĭ-a promis că nu vĕ va numi nicĭ măcar sub-prefecțĭ, acel de la lucrările publice a luat fată cu mine angajamentul de a nu vĕ primi ca inginerĭ.* **Suntețĭ robiĭ meĭ.**

Și culmea rușineĭ este că aceștĭ nenorocițĭ devin **robiĭ dinastieĭ Lahovary.**

Aceste victime ale celuĭ maĭ odios ministru se întreabă de sigur, în disperarea lor: *Ce face Șeful suprem(!?) al armateĭ? Ce însemnează această nepăsare, pentru aceĭ carĭ șĭ-aŭ făcut cu prisosință datoria pe câmpiile Bulgarieĭ?*

Voiŭ rĕspunde eŭ acestor legitime întrebărĭ.

Marele Căpitan (??) de pe tron a dat conservatorilor țara în exploatare pentru ca, la rîndul lor, eĭ să înțolească pe Ferdinand;—pentru ca eĭ să termine fortificările cerute de tripla alianță;—pentru ca eĭ să ne arunce în brațele zolvereinuluĭ austro-german, prin încheerea unor convențiunĭ comerciale folositoare numaĭ comerțuluĭ austro-ungar și german.

In schimbul acestor jafurĭ, acestor trădărĭ, conservatoriĭ pot îngenunchia clerul nostru, corpul nostru profesoral, și chiar armata noastră;—puțin îĭ pasă luĭ Carol I că preoțiĭ noștri vor fi transformațĭ în slugĭ, profesoriĭ noștri în agențĭ electoralĭ și ofițeriĭ noștri în robĭ.

Ceea ce El nu va permite nicĭ o dată, este ca conservatoriĭ să se atingă de lista Sa civilă, de marele domeniŭ al Coroaneĭ.

Crede oare corpul ofițeresc că Regele nu cunoaște ordinul luĭ Jack No. 26643?

Cunoaște foarte bine proza ministruluĭ adorator al fustelor, dar Monstrul, care, pentru nenorocirea noastră, pentru rușinea noastră, ocupă tronul, nu are inimă ci numaĭ burtă.

El se gândește la armată numaĭ întru atât, întru cât ea poate apăra **averea Sa, coroana Sa.**

De aceea pentru **Dânsul** nu există alțĭ ofițerĭ de cât **ceĭ câțĭ-va lingăĭ** cu sabie, carĭ **Il înconjură, Il lingușesc** și **I se vînd.**

Alex. V. Beldimanŭ.

INSTANTANEE

Domnul Populeanu

Fizicește, nimic de zis; moralicește însă, iată o mutră care trebue zugrăvită cu deamănuntul, iată un individ căruĭ nu un instantaneŭ trebue făcut, unde nu se pot spune decât în treacăt părțile principale bune saŭ rele, ci o cronică în regulă, o satiră amănunțită fiind tipul omuluĭ falș și nerușinat, funcționaruluĭ lingușitor și scârbos care nu a trăit și nu trăește decât din servilism și ciocoism.

Invidios ca toțĭ oameniĭ ordinarĭ și fără talent; târâtor și fățarnic ca toțĭ ceĭ lipsițĭ cu desăvârșire de caracter; îndrăzneț și obraznic ca toțĭ oameniĭ fără instrucție; lipsit de educație serioasă precum și de orĭ-ce fel de sentimente frumoase; ambițios vulgar, căruia îĭ lipsește cu totul noțiunea bineluĭ și a dreptuluĭ; om absolut nul ca cunoștințe speciale penale chiar; toată ținta luĭ a fost, ca, prin orĭ-ce mijloace și cu orĭ ce preț, sĕ însemneze ceva.

Iată tipul reprezentantuluĭ moralitățeĭ și a ordineĭ publice în capitala Regatuluĭ Român.

Acest papugiŭ ordinar, a căruĭ activitate a fost în tot-d'auna îndreptată spre rĕŭ, încovoindu-se cum zice poetul:

Când la dreapta, când la stânga, închinându-se într'una;
La ceĭ marĭ, la ceĭ de mijloc, la maĭ micĭ — de toată mâna,

ajutat și de relațiunĭ puternice de rudenie, șĭ-a ajuns scopul, s'a făcut cunoscut.

Procuror general de meserie, a servit pe rând, cu un cinism revoltător, diferițĭ stăpânĭ de opiniunĭ opuse, dar pe carĭ îĭ înșeală și îĭ trădează regulat atât din principiŭ — trădarea și înșelăciunea fiind singurele luĭ calitățĭ sufleteștĭ—cât și din interese meschine și personale.

In sfîrșit șĭ-a arătat arama; tot talentul sĕŭ constă în a născoci procese scandaloase. El este autorul moral și materiaĭ al procesuluĭ **Oroveanu**; tot dînsul este instigatorul actualuluĭ proces **Marinescu-Purcel.**

Nu maĭ departe decât alaltă erĭ plângea pe mormĕntul luĭ **Meschiu**; erĭ stăruia să se condamne comitetul Clubuluĭ liberal-național — din care pare-mĭ-se că și azĭ încă face parte—pentru arborarea drapeluluĭ negru la înmormîntarea aceluiașĭ Meschiu, pe mormĕntul căruia a vĕrsat lacrimĭ de crocodil!

Astă-zĭ stărue să facă procese de presă ziariștilor, carĭ nu sunt bine vĕzuțĭ de noiiĭ sĕĭ stăpânĭ; mâne va acuza cu o sfruntată nerușinare pe actualiĭ stăpânĭ: **Iată omul!**

Semne particulare:—Linge unde a scuipat fără să roșească măcar.

Penel.

SATIRA ZILEI

Nu e loc!...

Nimic nu e maĭ rĕŭ pentru cine-va, de cât când vrea și nu poate.

Sermanul guvern conservator ne dă în aceste momente o dovadă tristă despre aceasta și e vrednic de toată compătimirea.

Bietul creștin, guvernul, ar dori să facă un bine Iașilor, să dovedească vecheĭ capitale a Moldoveĭ dragostea sa, solicitudinea sa, dorința sa de a rîdica la o strălucire mare pe cel maĭ nenorocit oraș al țĕreĭ: dar ce folos!.. Ar dori, ar vrea, și nu poate!...

Judecațĭ și D-voastră:

Maĭ zilele trecute, guvernul a anunțat prin *Timpul* și prin cele-l'alte ziare ale sale, că s'a hotărît să dea Iașilor o dovadă strălucită de bună voință, pentru a desminți aserțiunile rĕŭ-voitoare ale acelora, carĭ îndrăznesc a'l acuza că lasă capitala Moldoveĭ în uitare.

Această dovadă era intențiunea sa de a realiza una din promisiunile date de mult Iașilor și anume: construirea atelierelor C. F. R. care vor fi mutate de la Pașcanĭ acolo.

Și, pentru ca bucuria ieșenilor să fie complectă, onorabilul guvern a și trimis o comisiune de inginerĭ, carĭ să aleagă terenul necesar pentru clădirea atelierelor.

Veselie mare! Și, dacă nu ne aflam în sĕptămâna patimelor, de sigur că ieșeniĭ ar fi tras un chef în onoarea guvernuluĭ, de ĭ-ar fi mers pomina.

Pentru norocul lor însă, aŭ trebuit să amâne cheful pe după Paștĭ. Zic pentru norocul lor, căcĭ tocmaĭ când îĭ era guvernuluĭ lumea maĭ dragă și se bucura de a fi putut aduce de serbătorĭ veselia în trista capitală a Moldoveĭ, tranc! își vîră dracul coada și strică totul.

Ce se întâmplase?

Comisiunea, trimeasă ca să aleagă terenul pentru construirea atelierelor C. F. R. la Iașĭ, a înaintat un raport, prin care declară că n'a găsit un teren favorabil, că la Iașĭ nu e loc pentru construirea de ateliere...

Vĕ închipuițĭ acum necazul, suferințele, lacrimele bietuluĭ guvern!.., Vrea sermanul să facă un bine Iașilor, vrea... dar nu poate! Miniștrilor le venea să se stringă de gît de necaz.

— Ce vor zice ieșeniĭ? se văicărea D. Lascar Catargiu. Iar m'or învinovăți că ĭ-am păcălit, că ĭ-am tras pe sfoară!... Vaĭ de bătrînețele mele!...

Iar D. Olănescu, maĭ tînĕr și maĭ ușor la suferințe, căuta să mîngăe pe D. Catargiu asigurându'l că ieșeniĭ vor compătimi cu durerea D-luĭ, că vor recunoaște și aprecia bunele sale intențiunĭ șĭ-ĭ vor fi recunoscătorĭ, ca și când le-ar fi construit atelierele.

— Dacă nu e loc; ce să facem?.. Vina noastră este? Dacă pe lângă gară terenul e slab, iar la Frumoasa, în Păcurarĭ, și în cele-l'alte locurĭ disponibile nu le a plăcut inginerilor?...

Par'că cine acuză guvernul?

Satyr.

Vecĭnic poliția din Bacaŭ

Ne-am ocupat în două rîndurĭ de bașibuzuciile ce se comit la această poliție de douĭ comisarĭ crezênd, că dacă nu justiția, cel puțin opinia publică va stigmatiza pe aceștĭ mișeĭ provocătorĭ de scandalurĭ.

Dar nu, nimic nu-ĭ poate opri de la cele maĭ marĭ infamiĭ și nimic nu li se opune; eĭ violează domiciliurile, bat cetățeniĭ, îĭ umple de sînge și pe urmă poate se întâlnesc cu reprezentanțiĭ autorităților judeciare spre a le istorisi vitejiile lor și spre a le cere aprobarea. Și, în loc de a fi pedepsițĭ de cĭ. din contra sunt încurajațĭ prin impasibilitatea, ce caracteriză pĕ aceștĭ funcționarĭ.

Iată, pentru astăzĭ un fapt strigător, întâmplat în ziua de 23 Martie.

Neomenoșiĭ comisarĭ Sascău și Giurgiuveanu, pe carĭ și cetitoriĭ deja îĭ cunosc, după faptele lor barbare semnalate de noĭ în numerele trecute, aŭ violat domiciliul D-neĭ Stanciu, unde se afla nenorocitul Petru Ciocănescu, care tocmaĭ atuncĭ venise din Tg. Ocna, pentru un proces civil ce-l avea la tribunal.

Acest Petru Ciocănescu e acela, care fusese bătut de comisarul Sascău pentru că nu voia să servească drept servitor amanteĭ numituluĭ și care a și reclamat la parchet; iar comisarul Giurgiuveanu acela care s'a găsit maĭ cu cap să ĭ oprească 20 de leĭ ce numitul maĭ avea de primit din leafă.

Azĭ avertizațĭ de aceste ticăloșiĭ, ne-am grăbit a ne face ecoul victimeĭ pentru a cere dreptate; am ajuns însă la contrariul, căcĭ nenorocitul Petru Ciocănescu e din noŭ crunt bătut în ziua de 23 Martie, ba chiar umplut de sânge, dus pe urmă la poliție și închis.

Până când se vor tolera aceste fapte?

Această întrebare n'o punem nicĭ prefectuluĭ saŭ procuroruluĭ de Bacău, nicĭ ministruluĭ de interne saŭ de justiție, căcĭ suntem dinainte convinșĭ, că eĭ nu vor face nimic.

Eĭ aŭ nevoe de zbirĭ ca Sascău și Giurgiuveanu pentru alegerĭ și, fiind-că alegerile sunt încă departe, este nevoe ca zbiriĭ să se antreneze—ca armăsariĭ de curse,—pentru ca să nu'șĭ piardă obiceiul.

Punem însă întrebarea cetățenilor bacaoanĭ carĭ aŭ dat de atâtea orĭ dovezĭ de curaj și de indepenpență, cum tolerează eĭ în mijlocul lor asemenea slujbașĭ mizerabilĭ? Cum nu pun eĭ stavilă apucăturilor acestor bazibuzucĭ?

Nu înțeleg bacaoaniĭ, că este o rușine pentru un oraș întreg ca să îndure asemenea funcționarĭ decăzuțĭ moralicește?

Până când vor maĭ suferi această rușine?

Argus

UN MINISTRU TIRAN

Dacă Regele Carol și în special guvernul conservator aŭ avut vre-un ministru care să se transforme în tiran și să ajungă în scurt timp la o tristă celebritate,—apoĭ fără îndoială că acela nu este altul de cât Take Ionescu, ministrul cultelor și instrucțiuneĭ. Acest om, de un an de zile de când se află în capul instrucțiuneĭ, a dat proba deplină a temperamentuluĭ saŭ autoritar, a lipseĭ de scrupule, a necunoaștereĭ instrucțiuneĭ, a omuluĭ cu educația neisprăvită, a insultătoruluĭ public și în fine, a ureĭ ce are asupra corpuluĭ didactic și a rezbunăreĭ mizerabile la care se dedă cu institutoriĭ și învĕțătoriĭ.

Zilele aceste Take Ionescu a arătat că nimic nu-l impedecă de a se transforma în tiranul corpuluĭ didactic. Cu un simplu decret ministerial a zdrobit cariera didactică la douĭ vechĭ și stimațĭ institutorĭ.

Iată acum și faptele

In ziua de 14 Martie în orașul Giurgiu, după cum se știe a fost o întrunire a liberalilor. Aŭ luat parte la acea întrunire mulțĭ cetățenĭ și între alțiĭ și douĭ institutorĭ vechĭ și cunoscuțĭ în Giurgiu. Aceștĭ douĭ institutorĭ sunt D-niĭ I. Boldescu și Pipereanu. Cel întâiŭ e director al școaleĭ No. 2 din Giurgiu și profesor la clasa IV a aceleĭ școlĭ și cel al douilea profesor de clasa III de la aceiașĭ școală.

Atâta a trebuit acestor douĭ institutorĭ carĭ înainte de toate sunt cetățenĭ, ca prefectul Gentilli să ĭ vadă de la fereastra uneĭ case situate în apropiarea întruniriĭ, pentru ca să-ĭ noteze și să-ĭ denunțe la Bucureștĭ.

Indată Take Ionescu își luă rolul de tiran și, de formă, trimise la Giurgiu pe faimosul inspector Ștefan Michailescu reputat prin scandalul din luna trecută provocat la Ateneul din Craiova, când voind să întrerupă pe D. G. Ștefănescu ce ținea o conferință, a sărit din o lojă în toba cea mare. Trimis la Giurgiu D. Michailescu constată (?) că D-niĭ Boldescu și Pipereanu ar fi adus pe eleviĭ lor la gară ca să aclame pe liberalĭ.

Adevĕrul însă e alt-fel. Se găseaŭ mulțĭ elevĭ la gară, dar eraŭ de la școala No. 3 de sub direcțiunea D-luĭ Nanu. S'a constatat că eleviĭ de la școala D-luĭ Nanu aŭ fost adușĭ de poliție pentru a se ridiculiza pe liberalĭ. Profesorul Nanu, întrebat de inspectorul Michăilescu dacă a fost la întrunire, a declarat că s'a dus trimis fiind de prefectul Gentilli pentru a nota pe profesoriĭ prezențĭ.

Totușĭ inspectorul Michăilescu înaintă un raport mincinos și tiranul de la instrucție, Take Ionescu se grăbi a destitui pe D. Boldescu din directorat și a l permuta la Zimnicea; iar pe D. Pipereanu îl permută la Râmnicul Vâlcea și-l retrogradă de la cl. III, la a II.

Trebue să facem cunoscut cetitorilor că D. Boldescu e institutor de 28 anĭ, împovorat de familie, și în tot acest timp n'a primit un singur avertisment. De asemenea D. Pipereanu e institutor de 15 anĭ și iarășĭ n'a primit măcar un avertisiment.

Eĭ bine, aceștĭ douĭ institutorĭ numaĭ prin faptul că-șĭ exercită drepturile lor cetățeneștĭ și merg la o întrunire, sunt destituițĭ și mutațĭ prin simplul capriciŭ al ministruluĭ Take Ionescu. Iată pentru ce conservatoriĭ nu vor inamovibilitatea corpuluĭ didactic și pentru ce un Take Ionescu menține în noul proect al învĕțămîntuluĭ primar mutarea în *„interes de serviciŭ“*. Acest așa zis *„interes de serviciŭ“* însemnează *rĕzbunare politică*. A avea ministrul mâna liberă și a dispune de funcționariĭ Statuluĭ și aĭ Țĕreĭ după cum voește, este idealul unora, ideal însă, care dacă începe a se practica duce la funeste consecințe pe acel care-l practică.

Take Ionescu de mult s'a arătat un autoritar și un netolerant. Dar în timpul din urmă a arătat că tinde la ceva maĭ mult. Atitudinea sa din Cameră, atitudine provocătoare și îndrăzneață, injuriile cu nemiluita asupra corpuluĭ didactic în genere și asupra profesorilor de la Iașĭ în special, în fine apostrofa injurioasă și nedemnă la adresa D-luĭ C. C. Dobrescu-Prahova, aŭ dovedit că Take Ionescu voește să se transforme în tiranul corpuluĭ didactic. Nu trecu mult și mutarea institutorilor Boldescu și Pipereanu, aŭ dovedit ca învĕțătoriĭ și institutoriĭ aŭ în fruntea lor un tiran, iar nu un ministru.

Aceste două acte ale luĭ Take Ionescu sunt așa de revoltătoare, atât de mizerabile, în cât simpla lor expunere este de ajuns. Tristul șir din capul instrucțiuneĭ pare că ar invidia numele și reclama unuĭ bandit.

Da, Take Ionescu a ajuns destul de cunoscut, de la Dorohoiŭ până la Severin; a ajuns popular, dar numele sĕŭ e odios e urît, e desprețuit, e pronunțat cu silă și desgust.

Aproape nu cunosc exemplu ca într'un timp scurt un om tînĕr, cult, inteligent, independent din punctul de vedere material, să calce totul în picioare, să ajungă tîrîtor până la un portofoliŭ ministerial, pentru că de la înălțimea aceluĭ portofoliŭ să dea drumul tuturor pasiunilor și instinctelor rele.

Terminând repet: *Take Ionescu ministrul Regeluĭ Carol, este* **tiranul corpuluĭ didactic.**

Ed. Dioghenide.

CONFERINTELE D-luĭ Dr. BABES

IV. Conferință

Miercurĭ seara D. dr. Babeș șĭ-a ținut a IV-a conferință și ultima din acest an, tratând tot despre mijloacele de apărare în potriva holereĭ.

Conferențiarul face maĭ întâiŭ un scurt rezumat al mijloacelor de apărare propuse în cele-lalte conferințe și apoĭ trece la mĕsurile de apărare a orașelor.

D-sa spune că s'ar putea întîmpla ca holera, care s'a oprit anul trecut în Rusia, să se stingă cu desĕvârșire în acele localitățĭ; supozițiunea aceasta însă, care ar fi o fericire pentru noĭ, nu trebue să ne lase ne armațĭ, ci din contra să luăm toate mĕsurile pentru a fi pregătițĭ a ne apăra în contra unuĭ dușman atât de primejdios în caz când el ar amenința sănătatea țăreĭ noastre.

Guvernuluĭ, și maĭ ales consiliilor comunale ale orașelor le incubă datoria de a apăra sănătatea locuitorilor, căcĭ e știut lucru că holera se propagă cu maĭ multă ușurință în centrele unde populațiunea e maĭ numeroasă.

In prima linie epidemia e favorizată de apa orașelor. Dacă un oraș nu are apă curată, apoĭ cu siguranță că boalele de tot felul vor decima populațiunea aceluĭ oraș.

D-sa dă ca exemplu orașul Budapesta din Ungaria în care spune că dacă holera a făcut atâtea victime, pricina n'a fost de cât apa, căcĭ toate canalurile orașuluĭ care conțineaŭ germeniĭ boaleĭ prin murdăriile holericilor, ca vĕrsăturile și dejecțiunile, otrăveaŭ apa Dunăreĭ care apoĭ era băută de locuitorĭ sănătoșĭ, carĭ astfel contractaŭ holera,—maĭ ales ceĭ carĭ luaŭ apă din aproprierea gurelor de canalurĭ.

Apa capitaleĭ noastre, deșĭ nu e tocmaĭ atât de primejdioasă ca cea din Budapesta, totușĭ în timpul epidemieĭ ea nu trebue băută căcĭ ajută lățirea epidemieĭ.

Pentru siguranța sănătățeĭ, D-sa a propus ca în capitală să se construiască pe marginea Dîmboviței puțurĭ din care să se estragă apă din profunzimea pămîntuluĭ, căcĭ s'a dovedit, cu experiențele făcute de institut, că aceste ape sunt tot-d'auna libere de orĭ-ce microbĭ; aceste puțurĭ să

alimenteze populaţiunea în timpul epidemieĭ.

D-sa maĭ presintă publiculuĭ planul unuĭ aparat inventat de D-sa dar mărit de către un inginer, şi care ar putea servi cu mult succes la filtrarea apeĭ. Câte va din aceste aparate să fie instalate în diferite părţĭ ale oraşuluĭ spre a servi populaţiunea pe timpul epidemieĭ.

Conferenţiarul spune că aceste propunerĭ aŭ fost admise de consiliul de igienă însă nu ştie când aparatele saŭ aceste puţurĭ vor fi construite şi în cazul acesta ce ne vom face la vară când epidemia ar putea isbucni?

D-sa propune ca apa capitaleĭ să nu fie băută de cât în condiţiunile deja spuse, adică fiartă saŭ bătută cu piatră acră, căcĭ s'a observat că din cauza apeĭ Dizenteria, Febra tifoidă şi alte boale seceră o mulţime de copiĭ.

Apa capitaleĭ înlesneşte mortalitatea copiilor prin amestecul eĭ cu laptele destinat nutriţiuneĭ copiilor. In privinţa acesteĭ nutriţiunĭ D. dr. Babeş presintă un tabloŭ din care se constată că mortalitatea copiilor nutriţĭ cu laptele mameĭ nu e de cât de 1 la 1000; ceĭ nutriţĭ cu lapte jumĕtate de mamă jumĕtate de vacă, mortalitatea e de 23 la 1000; ceĭ nutriţĭ cu lapte de vacă subţiat cu apă, e de 29 la 1000, iar copiiĭ nutriţĭ cu diferite surogate mortalitatea lor se rădică la 71 la 1000!

Conferenţiarul trece apoĭ la mĕsurile de desinfecţiune.

In timpul epidemieĭ,—spune D sa,—avem absolută nevoie de aparate pentru desinfecţiunea obiectelor holericilor. Primăria capitaleĭ de şi are un aparat pentru desinfectare, însă el e foarte costisitor şi ar necesita pentru întreaga ţară milioane pentru ca toate oraşele să aibă în numĕr suficient asemenea aparate în timpul epidemieĭ.

D-sa a construit în scopul acesta un aparat foarte simplu, puţin costisitor şi care poate fi construit de orĭ-care tinichigiŭ. Aparatul e de tinichea şi căptuşit cu pânză impermeabilă. In josul aparatuluĭ se află un cazan din care pornesc vaporiĭ pentru desinfectarea obiectelor care sunt introduse pe uşa din faţă şi scoase prin cea de dinapoia aparatuluĭ.

Pentru o maĭ bună siguranţă, D-sa propune ca acestuĭ aparat să i se construiască la mijloc un zid spre a se evita ast-fel atingerea obiectelor desinfectate cu cele murdare saŭ cu părţile aparatuluĭ prin partea prin care obiectele murdare aŭ fost introduse.

In afară de aceesta, aparatul inventat de D. dr. Babeş pe lângă că nu-ĭ costisitor dar el n'are nevoe de a fi condus de mecanicĭ, căcĭ construcţiunea luĭ e foarte simplă.

Ceea-ce ne trebue însă, e ca să avem un personal instruit care să priceapă perfect chipul în care trebue să se facă desinfecţiunea. D-sa propune înfiinţarea uneĭ şcoale pentru desinfectorĭ unde să li se facă cursurĭ în privinţa moduluĭ de a desinfecta, căcĭ nimic nu e maĭ important în timp de epidemie, de cât desinfecţiunea.

Cu chipul acesta vom avea agenţĭ inteligenţĭ carĭ pe dată ce vor fi chemaţĭ a desinfecta locuinţa unuĭ holeric vor şti cum să procedă la această operaţiune, adică maĭ întâiŭ îşĭ vor schimba îmbrăcămintea, vor distruge toate obiectele netrebuincioase cum şi alimentele rĕmase de la holeric ca pâinea, apa laptele, etc. vor proceda la desinfecţiunea mobilieruluĭ, a rufăriilor, etc. prin ajutorul aparatuluĭ; pereţiĭ camereĭ vor trebui frecaţĭ cu pâine care are proprietatea de a curăţi pereţiĭ de microbĭ, saŭ a-ĭ spoi cu lapte de var care distruge imediat microbul orĭ-căreĭ boale. Scândurile vor trebui curăţite cu soluţiune desinfectantă compusă din acid fenic brut şi săpun verde ordinar, apoĭ vor ţine locuinţa închisă timp de opt zile, aerisind'o din când în când, şi numaĭ după acest timp să se permită locuirea camereĭ holericuluĭ.

In afară de aceasta, agentul desinfector va trebi să desinfecteze cu multă îngrijire latrina saŭ haznaua unde aŭ fost asvîrlite dejecţiunile şi vĕrsăturile holericuluĭ. Când agentul a terminat cu desinfectarea locuinţeĭ se va îngriji a se desinfecta şi pe dînsul spălându-şĭ bine părţile corpuluĭ carĭ aŭ putut fi mânjite de germeniĭ boaleĭ; hainele le va desinfecta cu aparatul ca şi cele-l'alte obiecte.

Aşa şi numaĭ aşa vom putea în timp de epidemie să înpiedecăm lăţirea flageluluĭ.

Aci conferenţiarul se întreabă că ce se vor face în timpul celor opt zile oameniĭ carĭ aparţin claseĭ sărace şi carĭ nu vor avea unde locui? D sa propune înfiinţarea de azile care să fie puse sub controlul cel maĭ riguros.

Pe lângă aceasta, D. dr. Babeş spune că trebuesc instituite în fie care oraş comisiunĭ sanitare, dar nu ca cele din anul trecut, adecă care să aibă de scop şicanarea cetăţenilor cu procese de contravenţiunĭ, ci comisiunĭ cu puterĭ executive cărora să li se pună la disposiţiune fondurĭ îndestulătoare pentru a putea realiza toate mĕsurele folositoare sănătăţeĭ oraşuluĭ. Aceste comisiunĭ să aibă şi un personal îndestulător pentru inspectarea întreguluĭ oraş.

„Cetăţeniĭ la rîndul lor, să-şĭ aleagă în fie care stradă câte un om dintre fruntaşiĭ stradeĭ, care să inspecteze aproape în fie care zi locuinţele fie căruia şi să denunţe comisiuneĭ sanitare orĭ ce locuinţă care i-s'ar părea că ar putea înlesni propagarea epidemieĭ.

Cu chipul acesta cetăţeniĭ s'ar obişnui cu curăţenia şi acest obiceiŭ s'ar înrădăcina în moravurile populaţiuneĭ care ar pune-o la adăpostul primejdielor nu numaĭ a epidemieĭ holereĭ, dar chiar a tuturor boalelor molipsitoare care astă-zĭ se propagă cu multă uşurinţă din cauza necurăţenieĭ care se observă la un mare numĕr de locuinţe din oraş.

Un alt factor al propăgareĭ holereĭ,—zice D. dr. Babeş,—e şi mizeria populaţiuneĭ. E cunoscut lucru că holera e boala săracilor. S'a observat tot d'auna pe timpul epidemieĭ că clasele sărace carĭ duc o viaţă mizerabilă, aŭ fost decimate de flagel, iar clasele bagate rar aŭ fost atinse.

E decĭ absolut necesar ca pe timp de epidemie să se înfiinţeze cu ajutorul comunelor şi al asistenţeĭ publice, bucătăriĭ populare în care sărăcimeĭ să i-se servească, dacă nu alt ceva, cel puţin de două orĭ pe zi un aliment cald, adică dimineaţa o supă şi seara un ceaiŭ.

Clasele bogate sunt datoare de a contribui la întreţinerea acestor instituţiunĭ căcĭ alt-fel vor fi ameninţate cu primejduirea sănătăţeĭ prin lăţirea flageluluĭ a căruĭ furie nu o poate stăvili nicĭ averile, nicĭ palatele bogaţilor.

Conferenţiarul recomandă apoĭ ca pe timp de epidemie cetăţeniĭ să fie cu foarte multă băgare de seamă când îşĭ târguesc alimentele, căcĭ adesea acestea sunt mijloace de propare a boaleĭ.

Cărnurile să fie bine fierte saŭ bine fripte, iar brînzeturile şi maĭ ales untul să se evite pe cât posibil.

In caz de izbucnire a holereĭ, comunele şi aşezĕmintele de bine-facere să construiască baratce pentru izolarea bolnavilor, iar ferestrele să fie prevĕzute cu tifoane saŭ alte materiĭ transparente spre a se împedeca pe timpul vereĭ intrarea muştelor care pot lua pe aripe şi picioare germeniĭ holereĭ din murdăriile saŭ obiectele bolnavilor, şi să transmită aceştĭ germenĭ oamenilor sănătoşĭ prin punerea lor pe alimentele acestora din urmă.

D. dr. Babeş maĭ propune distrugerea tuturor alimentelor în putreziciune şi supraveghiarea riguroasă a stabilimentelor care furnizează populaţiuneĭ pâine şi alte obiecte alimentare şi care pot compromite sănătatea populaţiuneĭ printr'o defectuoasă fabricare.

Sfîrşind, conferenţiarul nădăjdueşte că sfaturile sale vor fi luate în consideraţie de publicul inteligent şi că aplicêndu-se mĕsurile propuse de D sa, cu siguranţă poate spune publiculuĭ până la anul: *Să ne vedem sănătoşĭ!*

Iona

INFORMAŢIUNI

Mâine Sâmbătă, cu data Duminică 28 Martie numĕrul nostru ilustrat va da portretul unuĭ tip interesant din MENAGERIA REGALĂ:

COLONELUL CANDIANO POPESCU, fost preşedinde al Republiceĭ din Ploeştĭ, sub forma care convine maĭ bine situaţieĭ sale actuale, adică întrupat într'un BULLDOGG, de cea maĭ curată rasă.

Din greşeală, în instantaneul D-luĭ G Gheorgiade, publicat zilele trecute, s'a spus că D sa e noŭ primar al oraşuluĭ Roman.

Spre marea scandalizare a tuturor Romaşcanilor, acum a fost ales primar D. Gheorghieş Gheorghiu.

O vizită la Agata Bârsescu

Ştiind'o sosită de ierĭ in Capitală, m'am grăbit a vedea pe distinsa noastră compatriotă, D şoara Agata Bârsescu, care cu arta sa a fermecat atâta lume prin Germania şi Austria

Inaltă, bine făcută, cu o figură împunătoare, faţa palidă, Agata Bârsescu îţĭ face impresia uneĭ femeĭ severe, desiluzionate de proza banală a vieţiĭ de toate zilele. Nu şi-ar închipui nimenĭ că sub această aparenţă severă bate o inimă atât de caldă şi expansivă, un suflet atât de blând şi plin de farmec; aceste sunt contrastele natureĭ.

Obosită în urma lunguluĭ drum făcut de la Hamburg până în Bucureştĭ Agata Bârsescu în momentul în care intram în salonul sĕŭ de la hotelul Regal, şedea într'un *dolce far niente.*

— Poftiţĭ, Domnule!—îmĭ spuse cu un surîs dulce.

— N'aţĭ uitat încă limba românească, D-şoară.

— A, nu. Orĭ cât de departe să fiŭ de ţara mea, nu neglijez de loc de a fi în curentul vieţiĭ literare şi politice a eĭ. Cetesc româneşte regulat şi ast-fel îmĭ astâmpĕr dorul de ţară, care câte odată îmĭ aprinde inima.

— Şi acest dor de ţară v'a făcut să veniţĭ acum în Bucureştĭ.

— Da. De cât tare mĕ tem, ca nu cumva presenţa Sareĭ Bernhardt şi a mea în capitală să deştepte nişte sentimente politice, carĭ să fie defăvorabile pentru mine, căcĭ eŭ joc în limba germană.

— Să nu credeţĭ Domnişoară, că publicul Capitaleĭ va face politică şi din artă. Din contra, toţĭ iubitoriĭ de artă se vor grăbi a vĕ vedea, cu atât maĭ vêrtos, că admiraţiunea de care aţĭ fost înconjurată în Viena, Berlin şi Hamburg, s'a resfrânt oareşi-cum şi asupra ţĕriĭ.

— De alt-fel, până acum, de câte orĭ am venit în ţară, tot-d'a-una am fost primită cum nu se poate maĭ bine.

— Veţĭ merge întâĭ la Iaşĭ, Domnişoară?

— Da. Şi în Iaşĭ voiŭ da vr'o cincĭ reprezentaţiunĭ cu începere de la întâia zi de Paştĭ. Voiŭ juca nişte piese nouĭ de toată frumuseţa. Apoĭ voiŭ merge rênd pe rênd la Botoşanĭ, Bucureştĭ, Galaţĭ, Brăila şi Craiova.

— Şi în Rusia?

— Nu merg acum din cauza holereĭ. Voiŭ merge, însă în anul viitor la Odessa, Moscova şi Petersburg. La vară voiŭ juca treĭ lunĭ de-a rêndul în New-York, Chicago, Washington şi Boston din Statele Unite.

— Şi apoĭ?

— Apoĭ mĕ voiŭ stabili la Viena, unde sunt angajată la un teatru noŭ, la *Reimund Theater*, care se va inaugura la toamnă. Acest teatru va fi unul din cele maĭ frumoase şi maĭ bine înzestrate din Europa.

— Când aveţĭ de gând să vĕ stabiliţĭ definitiv în ţară?

— Asta nu pot s'o ştiŭ. Orĭ cât de mult aş dori să joc pe scena *Teatrului Naţional* în româneşte, când mĕ gândesc însă la sacrificiul colosal pe care l'aş face......

— Şi ce anume sacrificiŭ?

— A, e mult. Să schimb avantagiile cele marĭ pe carĭ le am în streinătate în favorul uneĭ stituaţiunĭ materiale maĭ mult de cât modestă, pe care aşĭ avea-o la *Teatrul Naţional*, aceasta ar fi un sacrificiŭ pe care nu mi-l pot impune *d'ocamdată.*

La începutul carierei mele am fost şi la Teatru Naţional, şi vorbesc decĭ în cunoştinţă de cauză.

M'am retras încântat de primirea graţioasă, pe care am întîmpinat'o la D-şoara Agata Bârsescu.

Dridri

Ştirĭ Telegrafice

LONDRA, 26 Martie.—*Oficial.* Consulul Anglieĭ la Brest anunţă că la Lorient aŭ fost 51 de decese prin holeră de la 23 Martie.

SOFIA, 26 Martie.—Căsătoria prinţuluĭ Bulgarieĭ este definitiv fixată pentru 20 Aprilie stil noŭ. In lipsa prinţuluĭ, D. Ziwkoff, ministru al instrucţiuniĭ publice, va fi însărcinat cu funcţiunile de locotenent-prinţiar.

NUVELELE NOASTRE

FERICIŢI

Un colorit viŭ, roşietic-gălbuĭ şi apoĭ auriŭ se desemnează pe cer, ca premergător al soareluĭ ce curênd rĕsare şi se înalţă maiestos, dominând cu razele sale o grădinuţă mică de florĭ.

Intr'o haină albă, bine potrivită pe trupu-ĭ fraged, tînĕr, o fată de 16—18 anĭ se primblă prin grădinuţă; dar privirile eĭ nu se desfată la vederea florilor multicolore, care uşurate de roua sorbită de razele soareluĭ, par a se înălţa spre a atrage atenţiunea drăgălaşeĭ copile.

Ea trece încet printre straturile cu florĭ, cu privirile plecate în jos neavênd atenţie pentru nimic şi se aşază pe o bancă umbrită de un salcâm rămuros. Aicĭ, se aşează încet şi oftând adênc îşĭ ascunde capul între mâinile sale albe. Pĕrul negru, împletit în două cozĭ groase îĭ cade peste umĕr şi atinge pămîntul, care se udă de lacrimile, ce cad din frumoşiĭ ochĭ.

Dar nu stă mult timp aşa, căcĭ un câne mare Terre-Neuve, se aproapie în săriturĭ marĭ de banca de predilecţie şi vĕzênd tristă pe stăpîna sa, pare că o înţelege, căcĭ începe îndată să urle; tînĕra fată îşĭ ridică faţa-ĭ înecată în lacrimĭ şi-şĭ aţinteşte trist frumoşiĭ ochĭ negri asupra credinciosuluĭ animal, singurul prieten, care-ĭ rĕmăsese; apoĭ îl cuprinde cu braţele şi-şĭ razămă faţa de capul luĭ.

Da, acest animal credincios e singuru-ĭ prieten, singurul părtaş al durerilor eĭ; numaĭ el singur ar putea, dacă ar avea darul vorbireĭ, să destăinuiască celor ce l'ar întreba, cât a suferit biata copilă, câte noptĭ albe a făcut plângênd până la ziuă.

Acum şase anĭ pierduse pe tatăl ei şi cu câte-va lunĭ în urmă muri şi mama duĭoasă—soţia credincioasă care, debilă de felul eĭ, fuse prea crud încercată prin moartea soţuluĭ, cu care fusese atât de fericită?

Sĕrmana Adela atuncĭ de abia de 13 anĭ, trebui să se mute la o mătuşă a eĭ bătrînă, care-ĭ făcea zile fripte bieteĭ fete, de câte ori îĭ veneaŭ toanele. Şi în toate aceste suferinţĭ n'avea alt prieten, alt sprijin de cât pe bietul Osman, cânele favorit al tătăluĭ eĭ.

Ah! cât de fericită s'ar fi simţit ea alăturĭ de părinţiĭ la carĭ se gândea acuma; i-se părea că-ĭ vede cum, plinĭ de bunătate şi de îngrijire o întrebaŭ tot-deauna ce doreşte, ce voeşte; şi apoĭ.. dureroasa pierdere,—unul după altul...

Această amintire îĭ stoarse iarăşĭ lacrimĭ din ochiĭ aproape secaţĭ de atâta plâns. O voce aspră însă o făcu îndata să tresară:

— Adela, ce facĭ iar acolo, vino de strânge în casă, leneşă ce eştĭ!

Fata se sculă oftând şi plecă urmată la distanţă de prietenul credincios, care părea şi el jignit de vorbele aspre ale bĕtrâneĭ.

* * *

Aŭ trecut anĭ mulţĭ, dar casa şi mica grădină aŭ rĕmas tot aşa.

E iar dimineaţă, şi în grădină o fată de vre-o patru-spre-zece anĭ culege florĭ, pe care le face mănunchiŭ. După ce isprăveşte, o mulţumire sufletească se oglindeşte în faţa eĭ, pe care domneşte seninătatea fecioreascā şi voioasă zise:

— Ce bine o să-ĭ pară mameĭ!

— Eleno, dragă Eleno, vino la cafea, se aude o voce blândă.

— Indată, mamă, zice copila, căutând să ascundă buchetul de privirile mameĭ; dar ea observă şi apropiindu-se de copilă îĭ ia capul între mâinĭ şi-ĭ sărută obraji şi fruntea.

— Eleno, dragă copilă, va să zică n'aĭ uitat, că astă zĭ e aniversarea naştereĭ mele? O, cât eştĭ de bună!

— Da, să fiĭ tot-d'auna aşa, scumpă copilă, se aude o voce la spatele mameĭ, şi veĭ fi iubită de mine şi de Adela, a căreĭ purtare să ţi-o ieĭ drept model, căcĭ numaĭ datorita răbdăreĭ şi grijeĭ sale poţĭ zice astă-zĭ că aĭ tată. Ea mi-a fost prietenul sprijinitorul şi sfătuitorul meŭ în zilele bune ca şi în cele rele; şi când am fost bolnav, numaĭ datorită îngrijirilor eĭ am scăpat, simt că nu sunt în stare să-ĭ arăt mulţumirea pe care o merită.

O, dragă Costică, de ce vorbeştĭ aşa, nu ştiĭ că eŭ îţĭ datoresc atât de mult. Nu m'aĭ scăpat tu de toanele mătuşă-mea; căcĭ atuncĭ n'aveam nimic de cât inima curată, care ţi-o aduceam ca zestre şi deziluzia pe care tu aĭ ştiut atât de bine să o împrăştiĭ şi să mĕ facĭ fericită.

— Bine, scumpă Adelă, să nu ne maĭ certăm; nu ne datorim nimic unul altuia dar suntem datorĭ să trăim de acum înainte pentru copila noastră.

Emil Rey.

Ştirĭ teatrale

Marţĭ 30 Martie va avea loc în sala Palatul Ateneuluĭ Concert şi Teatru în beneficiul D-neĭ M. Moru, cu graţiosul concurs al D-relor Gemma Capeleanu, Elodia Caselli şi al D-lor I. Soreanu, A. Gruber şi Ilie Ionescu,

*

Joĭ 8 Aprilie se va da la Teatrul Naţional în beneficiul D-nelor Al. Alexandrescu şi M. Ionaşcu, pentru ultima oară piesa 423, vodevil în patru acte, localizat de D. Malla, după *Die Gigerle von Wien.*

*

Teatru Naţional.—Societariĭ şi artiştiĭ Teatruluĭ Naţional aŭ hotărît a da o mare representaţie în ziua de 9 Aprilie în folosul fonduluĭ pentru ridicarea monumentuluĭ luĭ Gr. Manolescu.

*

Teatru Bulevard (Eforia). Duminecă 28 Martie 1893, ultima reprezentaţie a opereteĭ *Mikado.*

Lunĭ 29 Martie 1893 a 5-a reprezentaţia a opereteĭ *Vînzătorul de paserĭ.*

Marţĭ 30 Martie 1893, prima reprezentaţie a opereteĭ *Fata mameĭ Angot.*

Miercurĭ 31 Martie 1893, prima reprezentaţie a opereteĭ *Boccacio.*

In curînd *Mascota, Girofle-Girofle.*

Biletele se găsesc de peacum la casa teatruluĭ.

DIFERITE STIRI

Institutul Meteorologic

Bucureşti 7 Aprilie s. n. 1893.

Inălţimea Barometrică la	——
Temperatura aeruluĭ . . .	——
Vîntul	——
Starea cerului	——
Temperatura maximă de erĭ. . .	——
" minimă de astăzĭ .	——
" la noĭ a variat între .	——

Erĭ vreme închisă şi vînt tare; astă noapte picăturĭ de ploae şi puţină zapadă; termometrul s'a coborît până la — 0.°4.

A plouat puţin la Strehaia, Câmpu-Lung, Sinaia. Paşcanĭ, Doftana, Buşteni, Argeş şi T. Jiu.

FOIŢA ZIARULUI „ADEVERUL"

(80)

FORTUNÉ DU BOISGOBEY

Blana spânzuratuluĭ

(Urmare la Loja sângerată)

CAPITOLUL VI

V'am povestit deja prea mult. Credeam că o să fiţĭ mulţămiţĭ de-a şti cât maĭ curênd despre ce e vorba, fiind c'aţĭ fi putut crede că D na, nicĭ maĭ mult nicĭ maĭ puţin, dorea să vĕ vadă. Dac'ar fi fost asta, vĕ jur că nu 'mĭ-aşĭ fi permis să vĕ scriŭ. Şi eŭ am de spus lucrurĭ nuoĭ.

— Spune-le iute.

— Ar fi prea lung să vĕ explic acum. Am să vĕ vorbesc după ce veţĭ vedea pe D na. Numaĭ, aşĭ vrea să vĕ 'ntreb dacă D. Darcy e necăjit tare pe mine.

— De ce ar fi necăjit?

— Apoĭ... fiindc'am vorbit rĕŭ de buna D-sale amică. Nu v'aduceţĭ aminte ce i-am zis acasă la D-luĭ, într o dimineaţă, în camera sa de toaletă? Eraţĭ acolo.

— Eĭ bine, ce? I-aĭ spus că D ra Lestérel a fost aceia care a dat lovitura. Tu o credeaĭ, judecătorul de instrucţie o credea, toată lumea o credea; orĭ cuĭ îĭ e îngăduit să se 'nşele.

— Da, însă am tratat pe D-ra de prefăcută, ticăloasă, şarlatană... şi toate astea 'n faţa D-luĭ Darcy care ţinea de dênsa. şi ţinea atât de bine că are să se 'nsoare cu ea, după cât se pare. Ah! dac'aşiŭ fi ştiut!

— Ţĭ-aĭ fi pus o surdină la limbă. Eĭ! nu'ĭ nicĭ o dată rĕŭ să spuĭ ce gândeştĭ.

— Depinde. Francheţea mea mĕ costă patru-zecĭ de miĭ de francĭ pe care D. Darcy mi-'ĭ ar fi dat ca să'mĭ cumpăr o proprietate. Acum, nu mĕ voiŭ maĭ duce să i le cer, fiţĭ sigur. Cunosc eŭ domniĭ ăştia. Când sunt nebunĭ după o femee, nu iartă nicĭ odată acelora ce i aŭ ponegrit obiectul...

— Chiar când obiectul a 'ncetat de a maĭ place, zise Nointel rîzênd.

— Nicĭ odată, nicĭ odată, reluă cu convingere subreta. Ast-fel, iată! mi-am schimbat ideia asupra cântăreţeĭ. Cred c'a fost la 'ntâlnirea ce D-na îĭ dăduse; dar cred şi că nu e singura care să fi fost.

— Ah! Ah! de ce crezĭ asta?

— Am cuvintele mele. Vedeţĭ, D-le Căpitan, mi-am trecut şi rĕstrecut prin minte tot ce vĕzusem înainte de acel nenorocit bal de la Operă, şi mi-am amintit că în momentul de a pleca, D-na şi-a băgat în corsaj nu un pachet de scrisorĭ, dar două, treĭ... cel puţin două pachete. Ş'apoĭ o vorbă pe care mi-o zisese: „Ce nebune's femeile astea din lumea mare că scriŭ aşa de des!" O artistă care umblă după lecţiĭ nu e o femee din lumea mare.

— Asta'ĭ just şi tu aĭ pus degetul pe cuvêntul şaradeĭ. E dovedit astă-zĭ că maĭ multe dominurĭ aŭ intrat în loja Julieĭ. că D-ra Lestérel a intrat la începutul baluluĭ, că n'a stat de cât un minut şi că după dênsa aŭ intrat altele. Decĭ, nu e dênsa care s'a servit de pumnal. Dar, ce are a-face! o mărturie bună, nu'ĭ nicĭ o dată de prisos, ş'aĭ să facĭ foarte bine dacă aĭ să repeţĭ judecătoruluĭ de instrucţie aceea-ce mi-aĭ povestit mie.

— O! nu cer maĭ bine, dar mĕ prind că asta n'o să nĕ pună iar în bunele graţiĭ ale amiculuĭ D-voastră. In zadar aş jura că princesa D sale e inocentă, asta nu m'ar face să maĭ pun mâna pe cele patru-zecĭ de miĭ. D Darcy nu maĭ are nevoie de mine.

— Cine ştie? D-ra Lestérel e pusă în libertate, în adevĕr şi nu se va maĭ lua acusaţia contra sa; dar tot va rĕmâne ceva din toate astea In timp ce dacă s'ar găsi adevĕrata culpabilă, D-ra Lestérel ar părea albă ca zăpada; şi 'ţĭ garantez că Darcy nu s'ar uita la rĕsplata ce ţi s'ar cuveni, dacă 'ĭ-aĭ aduce acel serviciŭ.

— Eĭ bine, D-le Căpitan, pot să ĭ'l aduc. Chiar pentru asta ţineam să vĕ vĕd.

— Cum! cunoştĭ tu pe ticăloasa care a ucis pe Julia?

— Da, o cunosc. Nu-ĭ în tot Parisul de cât o singură femee care să fi putut da o asemenea lovitură, o femee care ura pe stăpână-mea, şi stăpână-mea pe dênsa, o femee care fusese amanta conteluĭ Golymine, îmĭ pun capul, o femee ale căreĭ scrisorĭ trebuiaŭ să fie într'unul din pachetele...

— Ci numeşte-o odată! întrerupse Nointel impacientat.

— D-voastră o cunoaşteţĭ bine, D le Căpitan; e marchisa de Barancos.

Drept vorbind, Marietta n'avea noroc. Dupĕ ce acuzase pe Berta Lestérel în faţa luĭ Gaston Darcy, acum acuza pe marchisă în faţa luĭ Nointel.

— Fata mea, îĭ zise liniştit fostul ofiţer de husarĭ, eştĭ deşteaptă şi aĭ nişte intenţiĭ excelente; dar ceasul tĕŭ e 'n urmă. Este mult de când judecătorul s'a gândit la acea Spaniolă, dar se pare că ea este justificată.

— Cu neputinţă!

— Aşa e; afară numaĭ dacă tu n'aĭ contra eĭ nouĭ dovezĭ...

— Doamne! n'am vĕzut'o lovind cu pumnalul, dar ceea ce e sigur că avea întâlnire cu D-na d'Orcival..

— Bun! asta se ştie. Noĭ vorbim aci nimicurĭ şi stăpână-ta m'aşteaptă. Na! auzĭ? Sună. Du-mĕ la dênsa.

—Indată, Domnule Ertaţi-mĕ dacă 'mĭ-am luat îndrăzneala să vĕ ţin. zise subreta cam înţepată precedând pe căpitan prin câte-va camere încărcate cu mobile şi bibelourĭ desperechiate. Se vedea bine că luxul Claudineĭ data de ierĭ, d'alaltăierĭ Nimic nu era asortat în acel apartament ocupat de curênd. Comodele vechĭ se loveaŭ de produsele abanoserieĭ moderne. Tablourĭ de o valoare serioasă şi de un adevĕrat merit artistic, făceaŭ vis-à-vis culorilor celor maĭ bătătoare la ochĭ eşite din penelul unor pictorĭ neînţeleşĭ, odinioară iubiţĭ de Claudina, suvenirurĭ nenorocite din excursiunile sale la Barbizon şi la Marlotte.

Nointel găsi pe Doamna în cabinetul sĕŭ de toaletă, în care se vedeaŭ lighiane de argint şi periĭ de sidef verde. Era 'ntr'un capot de caşmir alb suitaşat cu fir, în pantofĭ de atlas rose, ciorapĭ în două culorĭ, cu pĕrul pe spate, un pĕr destul de lung ca să poată la nevoie înlocui capotul. Ne dată cu nimic pe obraz, nişte ochĭ de puteaŭ da foc perdelelor de dantelă de la toaletă şi nişte dinţĭ bunĭ de ronţăit un apanaj regal.

Ea sări de gâtul luĭ Nointel, care, pentru a 'şĭ precisa bine intenţiile, o sărută părinteşte pe frunte.

(Va urma).

DIN ŢARA

Pentru ajutorarea nenorocituluĭ Ioan Vlahu am maĭ primit suma de 25 leĭ dintre carĭ 20 din partea D-luĭ Dimitrie Hagi Tudoraki şi 5 leĭ din partea D-luĭ dr. Grün din Buzĕŭ.

In numele familieĭ Vlahu redacţiunea aduce cele maĭ viĭ mulţămirĭ contribuitorilor la subscriţiunea deschisă de ziarul nostru.

Prin un volumaş de o eleganţă rară ce a apărut în editura librărieĭ C. Sfetea se aduce un prinos memorieĭ regretatuluĭ patriot *Grigorie Brătianu*, fost preşedinte al Ligeĭ Culturale.

Toţĭ Româniĭ trebue să-şĭ procure această broşură care conţine pe lângă potretul reuşit al defunctuluĭ şi o biografie, precum şi mortea şi înmormîntarea luĭ. De asemenea şi telegramele de condoleanţă, opiniunea preseĭ, discursurile rostite, poeziile de ocaziĭ, etc.

Punem în vederea D-luĭ director al Imprimerieĭ Statuluĭ următoarele liniĭ adresate directoruluĭ nostru.

Stimate D-le Beldimanŭ,

La noĭ în Imprimeria Statuluĭ, lucrătorilor ni se opreşte şi o oră dacă întârziem; când suntem bolnavĭ ni se cere act medical şi dacă îl presentăm atuncĭ ni se opreşte 1 din 3 părţĭ, altfel putem bate în buză că direcţia, conform regulamentuluĭ, nu ne dă nicĭ un ban, ba te şi maĭ amendează une-orĭ, dacă cum-va nu cunoştĭ arta... *linguşireĭ* şefilor şi para-şefilor.

D. Cucuruzescu, şeful atelieruluĭ, n'a călcat de treĭ sĕptĕmânĭ prin atelier. cu toate astea îl vĕd trecut în ştat cu 30 zile *servite*, dintre care ***treĭ sĕptĕmânĭ*** n'a făcut nicĭ un serviciŭ în acest atelier.

Decĭ, întreb şi eŭ pe D. comptabil: după care regulament a trecut cu 30 zile servite pe acest Dn. care n'a dat de loc prin atelier?

Nu cum-va direcţia are două felurĭ de regulamente?

N'ar fi rĕŭ să se lămurească lucrul acesta.

Primiţĭ, stimate D-le Beldimanŭ, stima ce vĕ păstrez.

Un lucrător.

DIN STREINATATE

Din Constantinopole ni se telegrafiază următoarele:

Duminecă seara, după întoarcerea Sultanuluĭ din vechiul Seraĭ, vaporul palatuluĭ avênd pe el personalul de serviciŭ, s'a ciocnit în Bosfor în drumul spre Dolma Baghtché cu un alt vapor. Vaporul palatuluĭ s'a înecat. Capitanul şi alte 50 de persoane aŭ pierit.

Cincĭ rănițĭ aŭ fost scăpaţĭ. Sultanul a acordat imediat pensiunĭ celor carĭ aŭ scăpat şi familie victimelor.

Se asigură că cu ocaziunea Paşteluĭ armenian Sultanul a graţiat cea maĭ mare parte a Armenilor deţinuţĭ, afară de ceĭ deţinuţĭ pentru crime de drept comun.

File rupte din Album

Poţĭ avea merit fără a te ridica; nu poţĭ nicĭ odată să te ridicĭ dacă nu aĭ merit.

La Rocefouchad.

Femeea parisiană găseşte mijlocul de a fi tot odată soţie, mamă, bună gospodină, artistă şi savantă; ea se sinucide pentru a trăi maĭ bine.

Ph. Gerfaut.

Rĕutatea se găseşte maĭ ades unită cu prostia de cât cu spiritul.

Duclos.

Sentinţele sunt ca cuiele carĭ ţintuesc adevĕrul în mintea noastră.

Diderot.

Un ultim cuvênt

La un examen de bacalaureat:

Profesorul: — *Care este condiţia ca o balanţă să fie bună?*

Elevul: — *Trebue să aibă pecetea primărieĭ.*

ULTIME INFORMATIUNI

Funcţionariĭ de la Direcţia generală a C. F. R. vor lua vacanţă abia mâine după amiază până a treia zi de Paşte.

Funcţionariĭ superiorĭ însă, iaŭ în fiecare lună câte 20 zile de vacanţă.

Aşa e distribuţia munceĭ la C. F. R. de când D. Duca este director general.

Creditul de două milione şase sute de miĭ de leĭ, votat de Cameră pentru ministerul domeneilor, se va întrebuinţa numaĭ în parte în cursul acestuĭ an.

Acest credit a fost cerut pentru construirea a 1000 de case de pădurarĭ şi a 100 case pentru şefiĭ ocoalelor silvice.

Anul acesta însă nu se vor construi de cât numaĭ 30 case pentru şefiĭ de ocoale silvice şi 100 pentru pădurarĭ, remânênd ca cele-l'alte case să se construiască în cursul anuluĭ viitor.

D-na Sarah Bernhard neputênd, în urma uneĭ întârzierĭ întâmplate în cursul călătorieĭ sale, să sosească în Bucureştĭ de cât Lunĭ dimineaţă, representaţiile pe care le va da la Teatrul Naţional nu vor începe de cât Lunĭ seara în loc de Duminecă. Marea artistă va debuta cu *La Tosca*.

Data reprezentăreĭ *Dameĭ cu cameliĭ* se va anunţa maĭ târziŭ.

Celebrul cetitor de gândurĭ şi antispiritist D. Stuart Cumberland, însoţit de D-ra Phyllis Bentley va da Duminecă în sala Tratruluĭ Naţional o representaţie de citire de gândurĭ şi magnetism.

Astă seară, la orele 9, D-sa va da o şedinţă intimă ziariştilor, în salonul otelului Continental.

Cine n'a auzit vorbindu-se de Cumberland? Cine nu i a cetit uimitoarele producţiunĭ?

Anunţăm cu plăcere că D. profesor Ioan Lupulescu, secretarul general al Ligeĭ Culturale, s'a căsătorit cu gentila D-ră Aneta Petrescu.

Urăm toate fericirile tinerilor căsătoriţĭ.

In urma izbucnireĭ holereĭ în Galiţia, consiliul sanitar superior a luat hotărîrea, ca trenurile austriace, care circulă între Burdujenĭ şi Suceava, să fie interzise de a maĭ intra pe toritoriul românesc.

Transportul călătorilor de la Burdujenĭ la Suceava şi vice-versa, se va face cu un tren special.

Unul din ceĭ maĭ distinşĭ profesorĭ de la liceul din Bêrlad, D. Panait Chenciu, a fost pus în retragere din oficiŭ pe ziua de 1 Aprilie, fiind că a înplinit 30 de anĭ de serviciŭ.

Această mĕsură deşi legală, a D-luĭ Take Ionescu, a produs o vie impresie în Bêrlad, cu atât maĭ vêrtos că D. Chenciu a fos unul din profesoriĭ ceĭ maĭ harnicĭ, iubit de eleviĭ sĕĭ şi iubit de întregul oraş pentru integritatea sa.

Negăsindu-ĭ un succesor vrednic, D. Take Ionescu ar face un act generos şi de dreptate, dacă l'ar reintegra în funcţiunea sa de profesor.

Iacă înaintările ce se vor face pe ziua de 1 Aprilie în personalul silvic al ministeruluĭ domeniilor:

D-niĭ T. Galeriŭ, inspector clasa II va fi înaintat inspector clasa I; I. P. Chehaia, inspector cl. III, înaintat inspector cl. II. Sub inspector cl. I M. Rădulescu şi N. Macoveĭ înaintaţĭ inspectorĭ cl. III; sub inspectoriĭ cl. II I. Teodorescu şi N. Măcelariŭ înaintaţĭ sub inspectorĭ cl. I; I. St. Chiriţoiŭ, G. Niculaŭ şi N. Ştefănescu înaintaţĭ sub inspectorĭ cl. II; Pretorian, Grunau şi Apostolescu, înaintaţĭ sub inspectorĭ cl. III; V. Teodorescu, V. Vlasie, Velescu, Bulgăreanu T. Teodorescu, Dem. I. Zane, Al. Teodorescu şi Anania înaintaţĭ la gradul de guarzĭ generalĭ cl. I.

Aceste înaintărĭ vor trebui să apară zilele aceste prin *Monitorul Oficial*.

Este prematură ştirea dată de *Timpul* în privinţa numireĭ D-luĭ jude instructor Sărăţeanu ca prim-procuror pe lângă Tribunalul din Iaşĭ.

Sunt prea mulţĭ solicitatorĭ pentru acest post şi D. Marghiloman n'a luat încă nicĭ o deciziune.

Ultime Telegrame

PARIS, 25 Martie — *Le Temps* declară neîntemeiată ştirea despre numirea D luĭ Ribot ca ambasador la Londra. D. Ribot se va consacra exclusiv la datoriile sale de deputat.

LONDRA, 25 Martie. — D. Gladstone a pronunţat la Cameră Comunelor un discurs recomandând a doua citire a biluluĭ de Home-rule şi zicênd că poporul irlandez este decis a nu se linişti cât timp actele unireĭ nu vor fi modificate.

VIENA, 25 Martie. — Prinţul Bulgarieĭ va sosi mâine dimineaţă la Viena, unde va sta câte-va zile.

MULŢUMIRE PUBLICA

Mĕ simt dator a aduce pe cale publică mulţumirile mele D-luĭ dr. profesor Drăghiescu pentru îngrijirile sale puse în căutarea soţieĭ mele de boala suferită în urma uneĭ facerĭ, boală destul de gravă (infecţie puerperală cu epistaxis) care, graţie luminilor şi stăruinţelor D-luĭ doctor, a fost cu succes combătută, şi ale căreia urmărĭ periculoase pe deplin înlăturate.

Aceasta ca un mic semn al recunoştinţeĭ eterne ce'ĭ păstrez.

I. Gr. Lebĕdă
Funcţionar C. F. R.

BIBLIOGRAFIE

Cartea prinţuluĭ Gheorghe Bibescu despre *Domnia luĭ Bibescu Vodă*, împodobită de un portret al luĭ Vodă Bibescu, coprinde o prefaţă urmată de *Câte-va cuvinte* despre tractatele anterioare anuluĭ 1829, din care am estras frumoasa pagină privitoare la Transilvania, şi de un rezumat al acestor tractate. După această prefaţă, şase capitole sunt consacrate evenimentelor ce aŭ adus tractatul de la Adrianopol (1892) care deschide Principatelor o eră nouă—guvernuluĭ luĭ Kisseleff, — păceĭ de la 1834, — reorganizăriĭ Principatelor Dunărene şi Domnieĭ luĭ Ghica Vodă, —începuturilor luĭ Bibescu şi alegereĭ sale, în sfîrşit criticeĭ spuselor istoricilor despre această alegere.

Partea a doua conţine corespondenţa diplomatică a luĭ Vodă Bibescu şi elucidarea unor cestiunĭ (Mănăstirile închinate, cestiunea comercială, politica D-luĭ Billecoq, cestiunea instrucţiuneĭ). După ce dă textul francez al tractatelor încheiate de la 1774 la 1849 între Turcia şi Rusia, cartea să termină cu indigenatul acordat de ţară luĭ Kisseleff, cu reproducerea Hrisovuluĭ luĭ Mateĭ Basarab din 1639 şi cu o notă datorită D-luĭ B Florescu, despre genealogia luĭ Vodă Bibescu şi înrudirea luĭ cu Brâncoveniĭ şi a acestora cu Basarabiĭ, două tablourĭ genealogice urmează, care arată cel dîntêiŭ cum Vodă Bibescu se cobora prin femeĭ din Radu-Şerban Basarab, şi cel de al douilea familia Mavrocordat din care a eşit Doamna Zoe (Mavrocordat) Basarab-Brâncoveanu, nevasta luĭ Vodă Bibescu.

Am reprodus în ziarul nostru capitolul privitor la intrigile D-luĭ Billecoq. Voim azĭ a trage din cartea aceasta bogată mină de destăinuirĭ, un mare învĕţămînt pentru ţară, comparând câte-va acte ale Românieĭ care atuncĭ, deşi în atârnare, deşi încovoiată subt protectoratul rusesc, totuşĭ avea fericirea de a fi guvernată de Românĭ, cu altele de pe timpul nostru, când toate partidele pe rînd vin să facă temenele Neamţuluĭ, şi să-ĭ jertfească drepturile şi aspiraţiunile ţăreĭ.

Chiar de la p. 15 găsim un fapt curios contemporan, necunoscut mulţumeĭ. Pe când regulamentul organic cerea (art. 65) canalizarea rîurilor principatelor, iată ce se petrece în 1881: o societate se formase, franco-română. pentru această canalizare Guvernul respinse propunerea. De ce? Fiind că societatea fusese formată de prinţul Gheorghie Bibescu, şi fiind că compania era franceză; tot aceiaşĭ politică, de încovoeare a Românieĭ înaintea Germanieĭ spre a ruina comerţul Franţieĭ cu România, desfiinţarea porturilor-franc Galaţĭ şi Brăila.

La fie-ce pas în această carte ne convingem de un mare adevĕr. Dacă s'aŭ făcut greşelĭ în trecut, dacă democraţia română poate învinui pe uniĭ de a nu se fi gândit prea mult la dênsa, dacă omul fiind supus la greşelĭ şi slăbăciunĭ, în cutare saŭ cutare cestiune, istoria are încă multe a cerceta înainte de a putea da un verdict lăudoros saŭ defăimător, totuşĭ vedem că chiar aceĭ Domnĭ pe carĭ istoriciĭ noştri ne aŭ obicînuit a-ĭ blestema, aveaŭ maĭ mult dorul de ţară de cât îl poate avea un venetic, care, după expresiunea unuĭ critic strein care scriind tocmaĭ despre cartea aceasta, zice:—„Carol nu priveşte România de cât ca o vacă bună de muls.“

Cine nu a fost obicînuit în şcolĭ să critice numele luĭ Vodă Ghika? Noĭ am dori să se găsească un deputat care să facă moţiunea că în palat să se scrie cu litere de aur, acest cuvînt al luĭ Vodă Ghika din Moldova: **Nu voiŭ să-mĭ daŭ ţara zălog bancherilor streinĭ!**

Un mare serviciŭ istoric adus de această carte este eluciderea cestiuniĭ mănastirilor închinate. Boliac nu a putut să o lămurească în de ajuns, neavênd destule acte. Bibescu Vodă, al căruĭ tată luase parte la protestarea boerilor din 1827, în contra restabiliriĭ egumenilor grecĭ, care însu-şi, ca secretar de Stat, luase în această cestiune a mănăstirilor, parte la lucrările comisiuneĭ din 1833, avu, ca Domn, marea grija *să oprească creaţiunea unuĭ Stat în Stat, şi să apere, până la cea din urmă putinţă, baniĭ meniţĭ a întreţine stabilimentele de binefacere.* Numaĭ din timpul Domnieĭ Sale, — în afară de cele ce a scris în aceaşĭ cestiune înainte de suirea sa pe tron, saŭ după 48,—avem cincĭ memoriurĭ ale luĭ Bibescu în afacerea aceasta, şi o numeroasă corespodenţă. El apară, pas cu pas, drepturile ţĕreĭ chiar în contra Rusieĭ, şi ajunge la desfiinţarea Epitropieĭ In acestă luptă, un moment, Greciĭ se gîndiră să dee Ruşilor o putere discreţionară în Stat, cerênd ca arendările moşiilor să se facă, fără participarea autorităţilor române, înaintea consuluĭ rusesc. Vodă Bibescu isbuti cu dibăcie să facă să cază acest proect. Spre a scăpa drepturile Statuluĭ, stărui, să fie faţă şi Logofătul bisericeĭ; ast-fel drepturile Statuluĭ eraŭ scăpate; consulul nu maĭ usurpa drepturile autorităţilor române, şi Rusia, vĕzênd că Româniĭ ştiuseră să se terească de aceasta lepădare de sine, nu maĭ stărui în cererea sa; şi această faptă o făcu un Domn care de lege să respecte situatiunea creată ţĕreĭ de tractatele ce o puneaŭ sub protectoratul a tot puterniciĭ Rusieĭ; şi el, care credea chiar că acest protectorat era atuncĭ neapărat Românilor, nu se sfii de a zice Ţaruluĭ: *Numaĭ aceste sunt punctele asupra cărora îmĭ este permis, ca cap al ţĕreĭ mele, a consimţi* Şi el dicta acele Instrucţiuniĭ către Aristarchi care, chiar din 1846, îĭ atrăgeaŭ binecuvîntările luĭ Boliac.

De se deosibeşte atâta epocă de la 1821 la 1866, de cea de la 1866 la 1883, e că în prima jumĕtate a veaculuĭ, Româniĭ aveaŭ caracter, şi că de la 1866 aŭ fost sistmeatic supuşĭ la un tratament de emasculare a bărbăţieĭ lor.

Să maĭ spicuim încă în această carte. Avem cestiunea comercială, în care Bibescu propuse luĭ Vodă Sturza să făptuiască desfiinţarea vămeĭ de la Milcov, şi ast-fel eĭ pregătiră unirea ţĕrilor surorĭ; Bibescu maĭ pregăti neatîrnarea comercială a ţĕriĭ, ridică dreptul vamal de la 3 la sută la 5 la sută şi făcu pe Turcia, pe Rusia şi chiar pe Austria, să-l recunoască.

Nu toate actele Domnieĭ Bibescu sunt aci; al doilea volum va complecta opera, dar de acum putem însemna că Vodă Bibescu fu găsit prea liberal de Rusia, şi că aceasta se opuse ca el să se maĭ întoarcă pe tron. Maĭ mult, este azĭ un fapt constatat că el n'ar fi căzut, de ar fi consimţit să jertfească drepturile ţĕriĭ, de ar fi îngăduit cererea luĭ Duhamel să exileze pe Eliad, de ar fi primit cererea luĭ Kiseleff de a admite intrarea trupelor ruseştĭ în Ţară.

Jalniciĭ M. Cărbuneanu şi Ion M. Cărbuneanu, aŭ profunda durere de a anunţa incetarea din viaţă a prea iubituluĭ lor fiŭ şi frate

Gabriel M. Cârbuneanu

decedat la domiciliul din str. Visarion No. 22, de unde, Sâmbătă 27 Martie ora 2 p. m., cortegiul va porni la cimitirul S-ta Vinerĭ.

FOIŢA ZIARULUI *ADEVĔRUL*

No. 13.

ROBERT SCHEFFER

MIZERIE REGALĂ

Partea întâia

II

Totuşĭ, în cele din urmă, Regele ceda tot-d'auna Regineĭ; îĭ ceda cu urechile bleojdite, cu privirea vicleană, fără a 'şĭ mărturisi învingerea, dar, în sfîrşit, ceda; decĭ Regina exercita cu bună ştiinţă o stăpânire asupra luĭ. Aşa dar, dacă Regina n'ar voi, el n'ar îndrăzni să propue divorţul?

Cum că nu se iubeaŭ, era vĕdit lucru şi poate că chiar de la Regele însu-şĭ, nu de la uniĭ miniştri venea dorinţa de a rupe o căsnicie stearpă? Principesa de Waldstett nu maĭ înţelegea nimic.

Să le vorbească pe faţă, fie căruia în parte? Nu era cu putinţă, era chiar primejdios în ce priveşte pe Regele. Pentru Madga, nesupusă şi încăpăţînată din fire, era maĭ bine să nu i se descopere o cale, pe care ea până acuma n'o zărise şi, pe care, ispitită, ar porni fără judecată. O sondase bine şi cu dibăcie în privinţa sentimentelor, dar nu aflase nimic. Un copil, ah! de ar avea un copil!

Aci era soluţia, scăparea, unirea nedespărţită a acesteĭ perechĭ desorientate. Dar când şi cum va veni pe lume acest copil indispensabil?

Principesa rĕmânea gânditoare şi, cu ochiĭ în pământ, vedea o coroană clătinându-se, cu cruciuliţa foarte limpede pusă d'asupra semi-cerculuĭ desfundat. Supărată de această vedenie, care nu maĭ pleca, ea ridică ochiĭ şi recunoscu că umbra supărătoare era a uneĭ cheĭ cu coroană din broasca uşeĭ de intrare. Uşa tremura şi cine-va bătea uşor într'ênsa.

— Deja treĭ ceasurĭ, şopti ea uitându-se la un ceasornic din odae şi Aneta vine ca de obiceiŭ. Intră!

Aneta intră, închise repede uşa şi, după o reverenţă scurtă, se opri dinaintea principeseĭ, umilită şi şireată. Era modest îmbrăcată cu o roche de stofă albastră închisă, ceea ce scotea maĭ mult în evidenţă faţa sa măslinie. Mâinele marĭ îĭ atârnaŭ de a lungul talieĭ scurte; pe pieptu ĭ uscat, o broşă de piatră, în care era gravat chipul Regineĭ, era prinsă de un guler alb. Ochiĭ sĕĭ străluciaŭ rĕutăcios în umbra aurie, în care căutaŭ să se obicînuească şi pĕru ĭ negru şi neted, care 'ĭ acoperea fruntea încăpăţînată, avea strălucirĭ metalice.

— Regina doarme încă? o întrebă principesa.

— Da, Alteţă.

— Nu înţeleg de ce fiică-mea doarme încă la ceasul ăsta, după ameazĭ. Se vede că nu acordă azĭ audienţe? Apoĭ, schimbând tonul, zise: — Poţĭ să şezĭ, Aneto! In principiile eĭ era să trateze bine pe servitorĭ şi pe toţĭ îĭ tutuia. Aneta se supuse cu părere de rĕŭ. Incă 'ĭ stătea pe suflet — căcĭ necazul eĭ nu trecea cu una cu două — venirea neaşteptă a principeseĭ, care n'o înştiinţase maĭ întêiŭ pe dênsa.

Principesa o privea cu mulţumire. Aneta asta era opera sa. Ea o scosese — dar tăcere! căcĭ nimenĭ n'o ştia — din ghiarele sataneĭ... Aneta umbla povestind că e orfană, fata unuĭ ofiţer mort în urma rănilor. Adevĕrul este că tată sĕŭ, un falsificator, murise în ocnă. Mă-sa — venerabila principesă roşea, când îşĭ aducea aminte — era o femee stricată, care, idioţită acuma, îşĭ sfîrşea nenorocita viaţă într'un spital. Tînĕră de tot, copila fusese adăpostită într'o casă de caritate din Dresda, condusă de călugăriţe catolice. Acolo o găsise principesa şi, sedusă de şiretenia isteaţă a feţeĭ sale, care pe atuncĭ era aproape frumoasă, o luase la Waldstett, cu scopul de a 'ĭ preface educaţia morală şi de a 'ĭ fasona sufletul după dorinţa Domnuluĭ. Bĕtrâna nu maĭ putea de bucurie că izbutise aşa de bine. Aneta, simţitoare la bine facere, îmbrăţişase religiunea protestantă şi devenise de o cucernicie aspră. Purtarea sa era aşa de fără cusur, inteligenţa sa aşa de desgheţată, devotamentul sĕŭ aşa de desăvêrşit, în cât principesa nu pregetase de a o pune pe lângă fiică-sa, lucru de care nu avusese prilej să se căiască.

Vorbea cu dênsa aproape prieteneşte, întrebând-o asupra micelor întâmplărĭ din palat şi din oraş, şi, scăpată un moment de frica divorţuluĭ, pe care ea nu era în stare să 'l previe, ascultă cu o plăcere vĕdită anecdotele amestecate cu reflecţiunĭ deosebite ale Aneĭ Buvitz.— Va să zică, D-na Lukiass e spioana poliţieĭ? o femee aşa de bine vĕzută, aşa de bogată; lucru de mirare! Atuncĭ trebue menajată. Regina ştia de asta cel puţin? Nu, fireşte, nu voia să creadă. Şi Ana povestea pe larg, că D-na Lukiass, pentru a se insinua şi maĭ bine în bunele graţiĭ ale Regineĭ, într'o dimineaţă, sosind la palat, ceru voia să se scalde în baia din care ieşise M. Sa.

— Şi Regina a lăsat-o?

— Negreşit; D-na Lukiass stăruea aşa de mult ca să se spele în aceeaşĭ apă, în care se scăldase trupul mult iubit al suveraneĭ sale!..

Ochiĭ cameristeĭ străluceaŭ de o furie geloasă povestind aceasta; ea nu maĭ adăoga, că Regina, dispreţuitoare, spusese ieşind din baie: —Dacă are aşa mare nevoe ca să se spele, apa mea va fi destul de curată pentru dênsa.

— Foarte ciudat! şoptea principesa, pe care o punea pe gândurĭ atâta linguşire orientală.

— D-na Raab nu s'ar fi înjosit atâta, urma servitoarea. Ea e o femee sigură, cinstită şi iubită de toţĭ aceĭ carĭ o cunosc.

Principesa o aproba. La început, înainte de a o cunoaşte, se sfiise de dênsa. Acum însă, o judeca altfel. Era tipul germaneĭ virtuoase. leale, mamă de familie, înainte de toate, bună gospodină şi cultivând, dar cu discreţiune, poezia, care singură şi cu religia înfrumuseţează viaţa.

Va urma.

Chitanța cu No. 2556 a D-luĭ Haiman pentru 5 exemplare ale mele am perdut-o, aşa fiind nu mai are nicĭ o valoare.

Gr. Mărunțeanu.

Tipografia Modernă Gr. Luis Strada Academieĭ No. 24.